

Sønderjylland.

Det nye Skibelund. Et vellykket Stævne i Frøslev Banker, Flensborg, Søndag den 25. Juli. Stævnet i Eftermiddag i Frøslev Banker, som efter Grænsens Flytning er tænkt som et nyt Skibelund, fik ifl. „Flensborg Avis“ trods ugunstigt Vejr et smukt Forløb. Saavel fra 2. og 3. Zone som fra Kongeriget var der kommen Folk til Stede. Amtsforsstander Karsten Gregersen, Frøslev, bød Forsamlingen Velkommen.

Redaktør Christiansen var første Taler. Han dvalde ved det danske Liv, som havde faaet ny Næring selv i denne noget forømt Egn. Dette Liv skulde nu værnes, og man vilde aldrig give tabt i Kampen.

Gaardejer P. Grau, Hejsel, Rektor H. P. Hansen, København, Kandidat Holger Andersen, Haderslev, og flere Talere dvalde ved den nye Grænse og de Forhold, der var skabt ved den og lovede de Landsmænd, der ikke var komne hjem, deres Støtte. Grænsen, der var sat, skulde ikke skille, men ved at rykke disse Egne nær give Liv og Grøde.

Gaardejer P. Grau dvalde ved, hvad der var lovet og haabet, og mente, at Mødet her var en god Indledning til det Arbejde, der skulde udføres paa begge Sider af Grænsen.

Karsten Gregersen sluttede med et Leve for Danmark, og man sang staaende og med blottede Hoveder „Der er et yndigt Land.“

H. P. Hanssen og Zahle. Flensborg, 28. Juli. „Det aabenraaske radikale Venstre“ er Overskriften paa en ledende Artikel i „Flensborg Avis“, hvori det bl. a. hedder:

Brobygningen mellem Venstre og de Radikale, som skal være H. P. Hanssens Vej til Ros og Magt, er i og for sig en Ting, som har Sangbund i en Del kongerigske Kredse, ogsaa i Venstres Yderkanter. Enkelte af Venstres Folketingsmænd syntes uden Tvivl godt om den. Tilvise hører en Del af de radikale Vælgere baade paa Landet og i Byerne hjemme i Venstre; der findes ogsaa blandt dem sunde og gode Kræfter, der maa regnes til dem, der bygger op. Men det radikale Partis Ledelse er af en anden Støbning, præget af stærk Islæt fra den tyskbejtrede Del af de danske Jøder, i Pagt med den unationale, magtglade Retning indenfor det danske Socialdemokratis Ledelse. Hvad Godt, der kan have været i den radikale Ledelse af Frihedslængsler, der kunde tjene til Fornyelse af Venstre, er fuldkomment traadt i Skyggen for den Selvuødslettelsens Politik, som af Ministeriet Zahle, mens det klamrede sig til Magten, er ført paa Danmarks Bekostning.

De danske Mellemstevigeres Udelukkelse er et sørgeligt Blad i vor Historie, og den er den radikale Ledelses Bedrift. Det er med denne, H. P. Hansen har været i Forbund; det er dens Erinde, han vil gaa. Det er for den, han vil bane Vejen til ny Magt i Forventning om selv at faa Part i den. Han vil ikke forene de bærende Kræfter i Venstrepartierne, men vil føre Opløsningen ind i Venstre. Ser dette Partis Mænd klart, saa vil de nu ogsaa vogte sig for under Valgkampagnen herved at give Hanssens Parti med dets skuffende Navn Vind i Sejlene ved en fejlagtig Holdning og ved Udtalelser, der vil komme til at svie til Venstre selv. Hvis det vilde taale noget Maskepi med det tilsigtede radikale Parti, vilde det drive Adskillige herved over i andre Lejre. Den aabenraaske Tilsløring er møntet paa at fange Sjæle. Det maa haabes, at dette ikke vil lykkes i udstrakt Grad. En hel Del af dem, der har fulgt Hanssens Grænsepolitik paa Grund af

personlig Tillid, og fordi en falsk Retfærdighedsfølelse lod dem overse, at de svigtede deres folkelige Pligt, uden at de overfor Tyskerne opnaaede andet end at give dem Blod paa Tanden, vil ikke være med til at bane Vej for det Zahleske Parti, naar de ser, at det er dette, der tilsigtes fra Aabenraa. Men Spørgsmaalet er større end som saa. Det er Kampen mellem de samlende og de splittende, de fæstnende og de opløsende, de bevarende og de selvudslettende Kræfter, det gælder.

Venstre mod H. P. Hanssen. Venstre paa Rigsdagen, samlet til Møde den 3. August med Ministeriets Medlemmer, har besluttet at det opfordrer Befolkningen i Sønderjylland til at samle sig paa Venstres frisisjede og demokratiske Grund, uanset de Stridigheder, der hidtil har præget Arbejdet dernede. Venstre og Ministeriet vil kun kunne støtte de Kandidater, der er opstillede af Partiets nuværende og kommende Organisationer og vil indmelde sig i Venstre paa Rigsdagen.

Nordslesvigs Rigsdags-Representation. Til at gennemgaa og drøfte Forslaget om Nordslesvigs Representation paa Rigsdagen er der udnævnt et Udvalg med Stiftamtmand Haarlov som Formand og tre Medlemmer valgt af hver Kreds. For Aabenraa er valgt Købmand Uldall i Graasten, Senator Toft i Aabenraa og H. P. Hanssen. For Sønderborg Amt Nis Nissen i Viby, P. Grau i Pøl og Grosserer Mathias Koch i Sønderborg. For Haderslev Amt Gaardejer Efsen, Als, Gaardejer Nissen, Bøgelund, og Gaardejer Kloppenborg-Skrumsager, Kjøbenhoved. For Tønder Amt Gaardejer Bajer i Hostrup, Gaardejer Hjort, Vester Gasse, og Nis Simonsen, Visby.

Diakonisser til Aabenraa. Den 28. Juli overtog den danske Diakonissestiftelse Sygeplejen paa Amtssygehuset i Aabenraa; indtil videre er der sendt 6 Søstredertil.

Krusaa Kro. Efter Forlydende forhandler Staten for Tiden om Køb af Krusaa Kro ved Flensborg Landevej, hvis store Bygninger saa skal bruges til Grænsestation for Toldvæsenet og Grænsegendarmeriet. En Del af Bygningerne er allerede lejet ud til Staten til dette Brug.

Et Sindssygehospital i V. Vedsted. I længere Tid har Spørgsmaalet om den fremtidige Anvendelse af den mægtige hidtil fælles dansk-tyske Stationsbygning i V. Vedsted, som nu er ganske overflødig i denne Egnskab været ivrig drøftet i interesserede Kredse. Nu forlyder det, at den skal anvendes som Sindssygehospital for den indlemmede Landsdel, og at Ombygningen vil blive paabegyndt allerede i Sommer. Der skal saa samtidig opføres en kun til Trafikken svarende Stationsbygning.

Byraadsvalg i Sønderborg. Sønderborg, 27. Juli. Ved Valget til Byraadet i Gaar afgaves paa den danske borgerlige Liste 528 St. og paa den danske Arbejderliste 136 St., paa den tyske borgerlige Liste 473 og paa Socialdemokraternes Liste 330 St. Der er saaledes valgt 9 danske Borger-Representanter, 2 danske Arbejdere, 8 tyske Borger-Representanter og 5 Socialdemokrater, hvoraf imidlertid de to første er danske. Det danske Flertal i Sønderborg er derfor sikkert. Valgdeltagelsen var 70 pCt.

De sønderjydske studerende. Undervisningsministeriet har rettet en Henvendelse til samtlige Landets højere Lærestalter, Unversitetet, Polyteknisk Lærestalt, Landbohøjs-

skolen og andre Institutioner, om at udpege Repræsentanter til et Udvalg, der skal bestemme, paa hvilke Betingelser sønderjydske studerende kan fortsætte Studierne i Danmark. Det har vist sig, at de tyske Eksaminere er saa afvigende fra de danske, at man sikkert maa arrangere et særlig Overgangskursus. Et saadant Kursus vil, dersom det bliver oprettet, naturligvis kun være at betragte som en rent midlertidig Institution.

Fra Aabenraa.

Aabenraa vil utvivlsomt, efter sin Beliggenhed, gaa en betydelig Udvikling i Møde og blive et Hovedsæde for dansk Kultur herved.

Den har ikke altid været det, saa gammel den er. Den nævnes allerede i Aar 1200. 1335 fik den sin „Skraa“ stadfæstet. Men ved de Delinger af Landet, som vore tyske Oldenborgere foretog, kom Byen fra 1544—1713 til den gottorpske Del og blev undergivet stadig fortyskende Indflydelse og Indvandring. Alligevel holdt Sproget sig saa godt, at Embedsmandene fraregnet, ca. 80 pCt. af Befolkningen taler dansk.

Byen var længe trykket af, at den store Landtrafik gik udenom den ad „Oksevejen“ oppe paa det flade Land, medens den selv laa i sin dybe Kedel omgivet af store Skovbælter, der endnu udgør henved 4000 Td. Ld., hvoraf Halvdelen er Statskov.

Men dens udmærkede Havn ved den dybe Fjord (indtil 24 Favne) gjorde sig efterhaanden gældende. Den drev i stort Omfang Skibsfart, selv til Asien, og Skibsbyggeri. I 1862 var der 5 Skibsværfter, der byggede ca. 20 store Tremastere om Aaret, og Byen ejede selv ca. 70 store Sejlere. Der er ogsaa meget Fiskeri i Fjorden. 1864 rantes Byen haardt. Prøjerne vilde ikke gøre noget for de nordlige Byer, alt skulde samles om Flensborg. Skibsbyggeriet ophørte helt. Indbyggerantallet sank fra 6155 i 1867 til 5508 i 1891. Saa bragte Kvæghandel med Kongeriget atter nogen Fremgang, et Landdistrikt indlemmedes, og Byen havde før Krigen 7751 Indb., men den led haardt under Krigen.

Men nu staar den sikkert for stor Opgang. Flensborgs store Landhandel mod Nord vil jo fordele sig paa Aabenraa, Graasten og nogle Stationsbyer. Og Havnen vil gøre Aabenraa til en haard Konkurrent til det i Øjeblikket næsten dobbelt saa store Haderslev. Driftige jydsk Forretningsmænd søger allerede derned.

Danskheden.

Fra Aabenraa udsendte den vanføre Urmager Fischer fra 1839 med stor Opofrelse det første nationale Vækkelsesblad, „Freja“, der i 1874 sloges sammen med „Dannevirke“ i Haderslev, og der i Byen udgaar Tidsskriftet „Sønderjydske Aarbøger“ og Sprogforeningens Almanak. Byens danske Blad er H. P. Hanssens „Heimdal“. Foreløbig eksisterer ogsaa det ganske lille „Apenrader Tageblatt“ — men hvorlænge? Byen har endnu ikke faaet vasket de tyske Gadenavne af sig; dog staar der nu „Raadhus“ paa Prøjsertidens „Rathaus“. Ogsaa mange Skilte trænger til at males om. Og udover Landet, som er rent dansk, er det meningsløst at se tyske Skilte paa Kroer og adskillige Butiker. Her burde Befolkningen tale lidt med Indehaverne. Og lidt Syd for Aabenraa staar endnu ved Landevejen en stor Sten, rejst af en altsky Flensborger: „Her saa Kong Wilhelm den 22. April 1864 sine ved Düppel sejrige Gardere.“ Den Erobring bør ikke længere have sit Mindesmærke i dansk Land.

Beliggenheden

er herlig, minder slaadende om

Vejle, men er mere aaben og smilende. Set fra Søen ligger den rødtakte By ret højt, med Forstæderne klatrende op ad de grønne Skovbakker. En herlig Dal gaar langt mod Nord; men endnu langt skønnere er den brede, men korte Vestdal, omgivet af de herlige Skovbakker. Her ligger, lige udenfor Byen, ved Tøndervejen, paa en Holm, omgivet af sine gamle Fæstningsgrave, velbevaret med 2 svære Hjørnetaarne, Brødlund Slot, som Dronning Margrethe lod bygge og befæste. Det har været Landraadsbolig og er nu Amtmandbolig. Men det er smagløst overhvidtet, og kurtde uden større Udgift restaureres og blive en Pryd for Byen og en Serværdighed. Herlig er ogsaa Landevejen mod Syd, der løber et langt Stykke langs Fjorden. Der ligger et Traktørsted i Nordskoven omtrent som Skyttehuset ved Vejle; men langt mindre, og flere i Omegnen.

Byens Gader

gaar op og ned og har mange „maleriske“ Partier, med morsomme, gamle Gavlhuse. Hele Bebyggelsen er ret lav. Navnlig Slotsgade, der fører ud til Tøndervejen, er en lille Perle. Naar Byen begynder at vokse, maa der vaages over, at dens arkitektoniske Særpræg bevares. I Nordenden af Byen ligger i en prægtig Havn det store, smukke, hyggelige og hvide „Folkkehjem“ med dets berømte Samlingssal, stor Restauration og Hotel. Næsten alle Hoteller er nu paa danske Hænder, undtagen Tyskernes Tilholdssted, Grettens Hotel. Byen trænger afgjort til flere, og helt moderne Hoteller. Turiststrømmen skyller over alle Bredder: „Vi ved ikke, hvor vi skal gøre af alle de Mennesker.“

Danskerne har jo mange „faste Borge“ herved foruden „Folkkehjem“, saaledes den store, smukke „Sundevejs Forsamlingsgaard“ i V. Sastrup (bygget 1811), „Møgelgårds“ i Møgelgårds, „Slougs Herreds Hus“ i Bylderup osv., foruden de talrige Forsamlingshuse.

Kirkelige Forhold.

Aabenraa har en smuk Kirke, desuden en Frimenighedskirke; men der klages i Byen og paa Egnen meget over, at Byen og dens Omland er meget langt tilbage i kirkelig Henseende, i Haderslev siger de kort og fyndig: „Kristendom er endnu ikke indført i Aabenraa.“ Naa, Haderslev har maaske heller ikke saa meget at rose sig af. Landet blev jo forfærdelig vanrøgtet af Prøjerne i kristelig Henseende.

Rundt om tager Danskerne nu fat i Bladene for at faa de tysk-sindede Præster fjernede snarest mulig. I „Dybbølposten“ har en Række Indsendere fat paa en særlig fanatisk Præst paa Als, i „Heimdal“ gaar det løs paa Byens tyske Provst og en Præst i Omegnen. De fleste Præster søger at holde Stillingen. Alle tyske Embedsmænd, der endnu sidder herved, har jo faaet Cirkulærer fra den tyske Regering, der opfordrer dem til at blive paa deres Post „i Tyskhedens Interesse“, oprette tyske Foreninger osv.

De kunde lide at have den gamle Historie om igen fra før 1850, hvor statsbetalte Statseksamenbedsmænd sad og fortyskede Landet og arrangerede Oprøret!

Men endnu langt vigtigere er det for Præsterens Vedkommenhed, at der er en Kløft imellem dem og en stor Del af den danske Befolkning, og deriblandt mange af Førerne og de bedste, som aldrig kan fyldes. Fraset ganske enkelte Undtagelser, som f. Eks. Pastor Tonnesen, maa vi have dansksindede Præster overalt, og det snarest mulig. Kirkegangen er meget ringe de fleste Steder, og det siges, at Befolkningen er bleven meget afvænet med kristelig Tænkning osv., fordi de tyske Præster drev, som

fra Kirkerne og aldeles ikke forstod at skabe Menighedsliv eller Organisationer.

Der maa her tages afgørende Hensyn til den store Befolkning, der trænger til at vækkes, og som kun kan vækkes gennem danske Præster.

Det vilde være saare ønske-

ligt, at der her snarest blev gjort en Ende paa den nuværende Mellemtilstand, saa at vi faar gode, danske Præster herved. Ellers kan altfor mange Chancer gaa til Spilde. Folket er modtageligt nu for, hvad der kommer fra Nord. Lad os nytte Tiden. Titus.

Kvitteringer.

Japanmissionen:
Før kvitteret, se Kbl. Nr. 33\$2765.88
Beresford, S. Dak., Mrs. A. P. Petersen 5.00
Eugene, Oregon, Bethesda Mgh., Offer ved Inadomis Møde 30.50
Viborg, S. D., Spring Valley sk. ev. l. Mgh.s Kvindef. 20.00
Bone Lake, Wis., St. Pauli Mgh. 31.25
Tilsammen \$2852.63

Indianermissionen.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 33\$1183.17
Beresford, S. D., Mrs. A. Petersen 5.00
Northfield, Minn., Hedningemissionsforeningen 40.00
Viborg, S. D., Spring Valley sk. ev. l. Mgh.s Kvindef. 20.00
Cushing, Wis., en unævnt 3.00
Tilsammen \$1251.17

Indremissionen.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 33\$1133.80
Omaha, Neb., Jacob Rasmussen 40.00
Tilsammen \$1178.80

Utahmissionen.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 33\$731.08
Chicago, Ill., Golgatha Mgh., Kvindeforeningens Fødselsdagsbank 10.00
Beresford, S. Dak., Mrs. A. P. Petersen 5.00
Tilsammen \$746.08

Til Minde om Slesvigs Genforening med Danmark, til en ny Kirke i København.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 33\$245.65
Chicago, Ill., Golgatha Mgh. 12.46
Denmark, Wis., Trefoldigheds Mgh. 20.50
Tilsammen \$278.61

Blair, Nebr., den 19. Aug., 1920.

Otto Hansen.

Aarsmøde for Minnesota Kreds.

Minnesota Kreds af den forenede danske Kirke afholder om Gud vil sit aarlige delegerede Møde i Evan, Minn., i Dagen fra 16.—19. September, begge Dage inklusive. Aabningsgudstjeneste Torsdag Aften Kl. 8.

Kredens Emne: Gal. 3, 27.

Menighedens Emne: Hvad betyder det at være Grene paa Vintreet, Kristus? Joh. 15, 5.

Forretningsmøde Lørdag Formiddag Kl. 10.

Alle Kredens Præster bedes give Møde, og alle Kredens Menigheder bedes sende Delegerat.

Anders Hansen, P. M. Petersen,
Kreds-Sekretær. Kredsformand.

I Henhold til ovenstaaende indbyder Menighederne i Evan-Kaldet herved Præster, Delegater og Venner i Minnesota Kreds til at deltage i vort Kredsmøde.

Ifølge Kredsbestemmelse betales \$2.00 for Bespisning under Mødet. Da vi venter ganske mange, beder vi alle som agter at komme, om at indmelde sig til undertegnede inden den 4. Sept. „senest“, for at vi kan love at skaffe Logis. Paa Menighedernes Vegne.

H. M. Hansen, Præst.

DANA COLLEGE

begynder Efteraarsterminen 21. September, 1920. Tilbyder Undervisning i:

Højskole: General and Pro Seminary.
Normal uddanner til at tage County og State Examiner.
Forretning, Bogføring og Stenografi.
Collegiet har et fireaarigt Kursus.
Musik: Klaver, Orgel, Violin og Sang.

For Efteraarsterminen: Undervisning, Kost og Logi \$7 per Uge. Elever maa selv forsyne sig med Sengeklaeder. Skriv efter Katalog.

DANA COLLEGE.

Buffalo, Wyoming.

Circa 8000 Acres Land, største Delen under Overrisling, udbydes til Salg i den danske Koloni ved Buffalo, Wyo., ½ til 8 Mil fra Byen. 10 Aars Afbetaling. Dansk Kirke og Menighed. Sundt Klima. En god Lejlighed for mindre beindledede til at faa eget Hjem. „Summer Tourist Ticket“, daglig til Sheridan, Wyo. Fra Omaha til Sheridan, Tur og Retur, \$34. Billetter købes til Sheridan, men man skifter Tog for Buffalo i Clearmont, Wyo. For nærmere Oplysninger skriv til en af undertegnede:

L. H. KJÆR,
A. C. ANDERSEN,
WALD. DAHL,

eller til

NORTHERN WYOMING LAND CO.
Buffalo, Wyoming.